

A mai szám ára az Uj Kelet Heliapjával együtt 7 lej

kiadó- és nyomda

D. Ramasetter Róbert

L. Disztor 2. H. S.

Budapest

UJ KELET

ZSIDÓ-POLITIKAI-NAPILAP

ELŐFIZETÉSI ÁRAK
Romániában

Egész évre	—	850
Félévre	—	460
Negyedévre	—	240
Egy hónapra	—	85
Egy szám ára pályaudvaron és vidéken is 4 lei		
Bukarestben	—	5.—

Csehszlovákiában

Egy hónapra	—	ck 35.—
Egy szám	—	150

1925 június 13 Szombat

Cluj-Kolozsvár * VIII. évfolyam * 132. szám

5685. Szivan 21

A kisebbségek szimpátiája

Anghelescu miniszter urnak mégsem sikerült öt nap alatt törvényerőre emeltetni a hírhedt iskolajavaslatot, sőt, amint a jelek mutatják, még öt hét alatt sem lesz törvény belőle. Pedig a miniszter ur erősen köpte a markát, hogy egy jöttányit sem enged eredeti programjából, s a törvényt keresztülhajszolja még akkor is, ha abba belepusztulnak nemcsak a kisebbségek, de az ország is. Anghelescu valóban elkövetett mindent, hogy javaslatából törvény legyen s ha már a kisebbségeket nem tudta leszerelni, igyekezett legalább az ellenzék elteríteni obstrukciós szándékaitól. Épp ma értesülünk róla, hogy milyen böles államférfiúi okfejtéssel próbálta a miniszter levenni a lábáról az akadékoskodó Jorgát. Egyszerű és böles okfejtés: Az ellenzék, amelynek „szélesebb látóköre“ van, ne obstruáljon most, hanem járuljon hozzá a törvény megszavazásához és majd ha kormányra kerül, amit Anghelescu már a legközelebbi jövőre jósol, akkor hajtja végre a szükségesnek ítélt változtatásokat. Ezzel a ténnyel egy csapásra megnyeri a maga számára az összes kisebbségek szimpátiáját. Valóban szinte megdöbbenő államférfiúi bölcsesség, csak az a baja, hogy nem mondható egészen újnak. A jó öreg Aesopus már megírta egyszer „A varju és a róka“ című meséjében, amelyben a róka ugyancsak a varju szélesebb látókörére, de főként jó hangjára hivatkozott, amikor a sajtot meg akarta kaparintani tőle. Ugyálszik azonban, hogy azóta a varjak megokosodtak, viszont a rókák kissé megbutultak. Jorga egyáltalán nem hajlandó kienekeletetni a szájából azt a bizonyos sajtadarabot s bármennyire appellál is Anghelescu az ellenzék szélesebb látókörére, ez mégsem hajlandó az erkölostelen és ártalmas iskolajavaslatot szó nélkül megszavazni.

Van ennek az ajánlatnak egy momentuma, amellyel érdemes behatóbban is foglalkozni. Anghelescu miniszter készséggel hajlandó átengedni az ellenzéknek azt a politikai sikert, amelyet a kisebbségek szimpátiája jelent, vagyis a liberális párt önként hajlandó lemondani a kisebbségek szimpátiájáról, hogy ugy mondjuk, egyáltalán nem reflektál rá. Anghelescu ajánlata mindennél mélyebben világít rá arra a mentalitásra, amellyel a liberális kormány a kisebbségi problémát kezeli. A liberálisok már a látszatra sem törekszenek annak, hogy a kisebbségekkel szemben méltányos és igazságos politikát akarnak folytatni. Nyíltan és értelmeseen megmondják: igenis a kisebbségek elnyomására törekszünk, egész törvényhozói munkánkat ennek a nagy célnak érdekében koncentráljuk, ezzel szemben hajlandók vagyunk magunkra vállalni a kisebbségek gyűlöletét és haragját.

A liberális kormány a tömegek legalantasabb és legönzöbberzelmeire alapítja politikáját, a gyűlölködésre, amelynek zavarosában könnyen és feltűnés nélkül lebonyolíthatja a maga kicsi és nagy üzleteit. Az erejét éppen abban érzi, hogy a kisebbségek haragszanak rá, tehát bizonyára jót tett a többségnek. Ez a mentalitás teremtette meg azt az atmoszférát, amely már négy esztendő óta ül az ország fölött, amely megbontotta a lelkek békéjét s a polgárok millióit ellenségekként állította egymással szembe. Mert Anghelescu valóban ellenségekként kezeli a kisebbségeket és azt hirdeti, hogy azzal, ha valami rosszat tesz a kisebbségeknek, egyuttal jót tett a románságnak. Ebben van az egész liberális rendszer bünyös tévedése. Mert mesterségesen tenyészt ellenségeket az országnak. Olyan törvényeket hoz, amelyeket valóban csak ellenségekkel szemben lehet alkalmazni. Ez a rendszer azonban előbb utóbb súlyosan megbosszulja magát, mert sokkal könnyebb barátokat ellenségekké változtatni, mint ellenséget barátá. A józan román politikuskoknak idejekorán kell felkészülniök arra, hogy ideje immár véget vetni a mesterséges ellenségtenyésztésnek.

Anghelescu az ellenzék támogatását kérte az iskolamerénylet vitanélküli megszavazására

A miniszter különös ajánlata Jorgához. Jorga kategórikusan visszautasította az ajánlatot. Véglegesen öszre halasztották a javaslat tárgyalását

(Cluj-Kolozsvár, június 12. Az Uj Kelet tudósítójától.) Amikor a kormány mintegy hat héttel ezelőtt, a régi recept szerint, néhány nap alatt törvényt akar faragni Anghelescu magánoktatási javaslatából, amely a kisebbségek sorsát dönti el, de amelyről a kisebbségek véleményét elfelejtették megkérdezni, spontán és minden előre elkészített terv nélkül az ország valamennyi kisebbségei késhegyig menő harcot hirdettek a törvényjavaslat ellen. A kisebbségek egyöntetű állásfoglalása még a közvéleménnyel nem igen számoló liberális kormányt is meghökkentette és arra az elhatározásra bírta, hogy a szenátusban már megszavazott javaslatot csak öszszel terjessze a kamara elé, hogy addig bizonyos módosításokat lehessen végrehajtani.

Kétszeres frontváltoztatás huszonnégy óran belül

A kisebbségek hatalmas eréllyel megindított kampánya erre a hirre egy kissé alább hagyott. Az iskolafentartó testületek a manifesztumok szövegezése helyett az eszközöndő módosítások komoly stádiumba merültek el. A kormány, amelyet a különböző kisebbségek a memorandumok valóságos özönével árasztottak el, így egy pillanatra lélekzethez jutott és valószínűleg ezt az átmeneti szélszendet akarta kihasználni akkor, amikor elhatározta, hogy mégis a kamarai ülészak még hátralevő öt napja alatt fogja a kamarában is megszavaztatni a javaslatot. Közben azonban a régi királyságbeli demokratikus román lapok, különösen a „Dimineata“ és az „Adeverul“ nagy és értékes interju sorozatokban a kisebbségek segítségére siettek, ugyanakkor az egyesült ellenzék vézei kijelentették, hogy a javaslat tárgyalásánál részletes vitát fognak provokálni, úgy, hogy az iskola kampánynak ez az új fázisa huszonnégy óran belül újra megváltoztatta a kormány álláspontját és a szerda este tartott minisztertanács a törvényjavaslat kamarai tárgyalását végérvényesen öszre halasztotta.

Anghelescu tanácsa a kisebbségek szimpátiájának megszerzésére

Ennek a — úgy hisszük — végleges intézkedésnek igen érdekes kulisszatitka van, amelyről a bukaresti „Dimineata“ mai száma teljes részletességgel beszámol. A „Dimineata“ jelentése szerint a kormányt legjobban a készülő ellenzék obstrukció ejtette gondolkodóba. Minthogy pedig Anghelescu mindazonon még e hónapban tető alá akarta hozni javaslatát, közvetlenül az egyesült ellenzék fejéhez, Jorga Miklóshoz fordult segítségért.

— Megegyezést ajánlok önöknek, — mondotta a miniszter Jorgának. — Mi a magánoktatásról szóló javaslatot nem forszírozzuk, mert úgy hisszük, hogy feltétlenül szükségünk van olyan organikus reformra, amely bizonyos állampolitikai elvek alapján épül fel.

— Önnek és az ellenzéknek is szélesebb a látóköre. Eppen ezért sokkal jobb, ha hagyják, hogy vita nélkül szavazzuk meg javaslatunkat. Telen, amikor majd ön lesz kormányon, majd olyan módosításokat fog megszavaztatni, amelyeket szükségesnek lát és így meg fogja szerezni a kisebbségek szimpátiáját.

Jorga nem paktál

A „Dimineata“ Jorga válaszát is közli. Ez a válasz kategórikus és nem tür ellentmondást.

— Az ellenzék — mondotta a kollaborált pártok vezére — nem hajlandó semmiféle tranzakciókba belemenni. Továbbra is elveit kívánja szolgálni, amely megköveteli tőle, hogy számos szónokai útján hallassa szavát ebben a súlyos kérdésben, amely szinte az egész országot izgalomban tartja.

Jorga szavai — írja a „Dimineata“ — megpecsételték a javaslat sorsát. A minisztertanács még ugyanazon nap kimondotta a törvényjavaslat tárgyalásának öszre való halasztását.

A közoktatásügyi miniszter meg van elégedve a javaslattal

Anghelescu miniszter az „Adeverul“ tudósítójának a következőleg nyilatkozott az elhalasztásról:

— Lehetlen ilyen nagyfontosságú törvényjavaslatot, amely fölött széles diskusszióra van szükség, most letárgyalatni. A javaslat tárgyalására csak péntek és szombat állana rendelkezésre. Azt kívánom azonban, hogy minél szélesebbkörű legyen a javaslat megvitatása.

— Minthogy több mint husz szónok van félrva, könnyen megérthető, hogy két-három ülésben nem lehet széleskörűen tárgyalni a javaslat alapelveit. Ezért, ámbár a miniszterelnök úgy kívánta, hogy tárgyaljuk le most a javaslatot, kértem tárgyalásának elhalasztását öszig, amikor lesz időnk azt minél részletesebben megvitatni.

A miniszter ezután ujjolag kijelentette, hogy a kisebbségek képviselőinek az az állítása, mintha a javaslatot sovíniszta szellemből szerkesztették volna meg és az lenne a célja, hogy megsemmisítse a kisebbségek kulturáját, nem alapszik a tények valóságán. Minden jóhiszemű ember megállapítja, — mondotta — hogy a javaslatnak a legnagyobb türelmesség az alapelve.

— Mindegyik kisebbség saját nyelvén művelheti magát — jelentette ki végül Anghelescu. A román tanítási nyelv bevezetése pedig Románia történelmére, földrajzára és alkotmányára nézve csak hasznos lehet a kisebbségekre nézve.

— A zsidóságnak nagy többsége meg van elégedve a törvényjavaslatnak ama rendelkezésével, hogy a zsidó iskolákban az előadási nyelv a román legyen, minthogy a héber nyelvnek és a vallásnak héber nyelven való tanítása kötelezővé van téve az összes zsidó iskolákban.

Eddig szól Anghelescu miniszter nyilatkozata. Ami a speciálisan a zsidóságra vonatkozó kijelentését illeti, azt hisszük, a romániai zsidóság a nyári hónapok alatt alkalmat és módot fog találni arra, hogy a közoktatásügyi minisztert a zsidóság valódi kívánságairól és hangulatáról informálja.

Vértes Adolf nyilatkozata az „Adeverul“-ban

Az iskolatörvény elleni kampánnyal kapcsolatban említjük fel, hogy az „Adeverul“, amely nap-nap után hasábjain az erdélyi kisebbségi élet reprezentánsait szólaltatja meg, legutóbbi számában dr. Vértes Adolfotól, a temesvári neológ hitközség elnökétől közölt nyilatkozatot. Vértes dr. alapos nyilatkozatában főképen a zsidó iskolák nyilvánossági jogának kérdésére terjeszkedik ki, leszögezi, hogy Anghelescu javaslata szöges ellentétben van az alkotmány alapelveivel. Nyilatkozatának végén a speciális vallásoktató iskolákat ért brutális támadásra tér ki, amelyeknek a működését ez a javaslat a szó szoros értelmében lehetetlenné teszi.

Paris

elmébel!

sz-ruhák, nemüket, s áron ajánl renesz A tata-csomagot!

BERG R. Ferd. 14.

26. Cluj

nyilt RA

nyiló ásvány- és bőrbetegségeknél kiváló berendezés.

nos intézésavas és hidrogátat stb.

ulata

sványvizek, haslatá-viz. Gyógyít, yt, vesebajokat, migrént.

mas az egészség

int a nap-

tereket mérőműszere- ita-okat váll l zeresz, Arad Széchenyi-u.) beküldött mű- i hitelesítéssel idő alatt visz- Telefon 315 sz.

Egy újságíró naplója az épülő országból

Chaszid parasztek falujában

A jablonower rebe vezetű a kolóniát. Vita a vallásos chalucok vallástalanságáról

(Az Émeken, május hava. Az Uj Kelet küldött munkatársától.) Az Emek legelején egy új kolónia van most alakulóban. Már állanak a barakkok, már negyvenegy család ki is költözött, már megkezdődött a munka, a legnehezebb, a kezdetek kezdete: a mocsárcsapolás. Az új kolóniát Nachlat Jakób-nak hívják és ma ez Emeknek a legérdekesebb pontja. Szinte többen beszélnek róla, mint Nahaláról, vagy Ain Charodról.

Ezt a kolóniát Varsó vidékéről jött chaszid zsidók alakították. Jámbor életű chaszid zsidók, kik parasztek akarnak lenni. A jablonower rebe vezetű őket, akiknek minden akarata az, hogy zsidó parasztek papja legyen.

Pajeszes, szakállas zsidók ezek. Asszonyaik sájtliban járnak s lányaik a chalucok házkörébe befogózni se mernek. Még hosszú kabátokat, söt kaftánt viselnek s így mennek munkába. Jeruzsálemben, a chaluka zsidók között nem akarnak tudni erről a kolóniáról. Egyik kvucában hallottam először beszélni róla. Chalucok között, kiknek hajnaltól estelig tartó imádsága a munka és csak a munka. És mégis valami különös büszkeséggel mondták el:

— Chaszid parasztek jöttek az Emekbe. Nahalában már többen tudok meg rólok. Hogy szinte teljesen tapasztalatlanok a mezőgazdaságban. Hogy kevés a földjük és így igen nehéz életük lesz, hogy a kolónia jövője gazdaságilag alig biztosított. S meg tudom azt is, hogy szinte minden nap más és más gazda megy át Nahalából, hogy segítségükre legyen. Csak úgy hivatlanul, csak úgy testvéri szeretetből, csak úgy zsidó jó szomszédságból. Sha Nahalában beszélgetésre Joffe, Waszlavszky és Ben Jehuda esténként összejönnek — a zsidó parasztság legjobb vezetői — bizony nem Nahaláról beszélgetnek, hanem arról, mit lehetne Nachlat Jakóbbal csinálni.

Hajnali beszélgetés

Kora hajnalban látogatunk el az új kolóniára. De már mindenki talpon van. A lányok még le se vetették a városi ruhát s a városi lelkét, de már ásó, kapa van a vállukon. Még csak hecc, még csak játék, még csak amatőrszórakozás számukra a parasztlelet, de lasanként csak beletörődnek. Ma még finom kisaszonyok, pár hét s paraszt-lányok lesznek.

A férfiak most indulnak munkára. Két sorba állanak fel, mint a katonák. És a rebe, egy alig huszonkilencéves ember, — kommandíroz. Kiadja a munkát, ki hova menjen, ki mit végezzen. És öreg szakállas, pajeszes zsidók kettős sorokba megindulnak a Kison medréhez, hogy mocsarat csapoljanak. S ahogy melegebb lesz a nap, mellig állnak a maguk ásta, vízzel telt mély árkokban s úgy teszik egészségessé a földet, termőföldé a mocsarat.

Különös ember ez a rebe is. Nem akart rebe lenni. Ugy mondtotta, hogy ezt a felelőséget nem bírja el. Az ő feladata az Isten szolgálata s ez könnyebb, mint a földet szolgálni. Azt a földet, amely így mocsarasan és kopár paragon is: imádság, szentség, Erec Jiszráél. De hivi nem tágitottak. És most ki-jött velük, hogy első legyen. Oh nem az imádkozásban csupán, de a munkában, az országépítésben.

Véletlenségből egy kvucányi chaluc járt arra felé. Ain Charod felé igyekeztek és megálltak kissé: hadd lássák, mit csinálnak a chaszid parasztek. Az egyik chaluc észrevette, hogy a még műveletlen földön pompás széna terem. A chalucok erre levetették a kabátjaikat, nekiálltak és lekaszálták a termést... S mert úgy látják, hogy még szükség van rájuk, tovább is ott maradtak. Csak úgy kérdés nélkül, csak úgy chaluc elhatározásból, csak úgy testvéri szeretetből.

S úgy láttam, hogy ezek a chalucok nagyon büszkék ezekre a paraszttá vedlő chaszid zsidókra. S nagyon büszkék erre a fiatal rebere is, aki első minden munkában, ki valósággal lelke mindennek.

De azt is láttam, hogy ezek a chaszidok is nagyon, de nagyon büszkék a nahalali szomszédokra és a chalucokra is.

— Ezek nem is emberek, ezek angyalok... mondja a rebe. Sohase hittem, hogy ilyen zsidó is létezik, s most látom, hogy ilyen a zsidó, hogy ez a zsidó...

Kissé elkomorodom. Haifából jövet az egyik chaluc elkeseredetten beszélt el, hogy egyik maláriában elhalt társuk sarkövét türelmetlen chaszid zsidók a temetőben ledöntötték, mert a sarkőre kőfaragó chalucársak szép képet faragtak ki s a siron levő virágokat is szétszörték, pedig chalucák szedték az Emekben...

— Igaz, igaz, de van köztük sok, ki vallástalan.

A rebe elkomorodik. — Vallástalanok? Nem. Ezeknek lelkében talán mélyebb vallásosság él, mint akármelyikünkbe. Hát tudjuk mi úgy szeretni Erec Jiszráél földjét, mint ők, hát tudjuk mi azzal a testvéri szeretettel szeretni a zsidó népet, mint ezek szeretnek bennünket...? Bennünk talán csak a Tóra szava, a Tóra parancsa él, de bennük a Tóra szelleme... S ha a vallás törvényeit nem is tartják mind szigoruan be, nem Erec Jiszráél nevelte őket ilyenekké, de a galut. Nekünk nem volt erőnk, hogy megtartsuk őket... S azt hittük, hogy elvesztettük ezt a fiatalságot. Nem igaz. Jobbat, különbet, zsidóbbat találtunk meg bennünk, mint amilyenek mi magunk voltunk. És csak rajtunk mulik, hogy külső életükben is zsidókká tegyünk őket...

A chaszid így beszél

Igy beszélt a fiatal jablonower rebbe s lassanként kis kör gyűlt köré. S félig kész barakkok között, az új kolónia közepén, friss hajnali napfényben vita indul meg abban a sokat hánytorgatott kérdésben, melyhez annyi türelmetlenség, annyi meg nem értés tapadt eddig.

Az egyik chaszid zsidó, ki azelőtt kereskedő volt Varsóban, zentéletű, igaz zsidó így beszélt:

— Bejártam az Emeket... Szomoruan tapasztaltam, hogy sokan vannak, kik nem tartják be a vallás törvényeit. Pedig igazabb zsidókat sehol én még az életben nem láttam. De egy különös jelenséget tapasztaltam. Nincs olyan jesivabochoer, aki úgy ismerné a Tórát, mint ezek a chalucok és a régi kolónisták. Nincs elterjedtebb könyv Erec Jiszráélban, mint a Tenach. Ezek a mi fiatal zsidóink teljesen összenőttek a multtal... Nem is csoda. Látják ott azt a kis tölgyfa-erdőt. A „Népek erdeje“ állott itt. Itt harcolt Szisera, a kanaánita vezér Deborah és Borok ben Avinoam ellen... Az Emek pedig népek vándorlásának utja volt. Nahalal a Sebulun-törzs városa volt valamikor... Ruth itt szedegethetett kalászkodat és Boaz itt aratott. Lejjebb, Nahalal mellett fekszik Nagniger. Itt élt Rabbi Jochanan ben Nuri, Rabbi Akiba tanítványa... Ide látszik Gilboa kopár hegye, melyet Dávid király megátkozott: „Se harmat, se eső ne érjen...“ Ott volt Jisreel városa, melynek a királyok alatt oly nagy szerepe volt. A „Giveat hamoreh“ hegyén gyülekeztek Midjan hadai, míg Ain Charodot most vízzel látja el az a forrás, melynél Midjan hadai gyülekeztek s melynek vízből a harc előtt ittak... Amikor a zsidó telep az ekét a földbe vágja, akkor érzi, tudja, hogy zsidó multat tesz termékennyé... S együtt él ezzel a multtal... Ne itt keressük tehát az itt-ott mutatkozó vallástalanság okát, hanem a galutban. Hisz az tette őket vallástalanná. Erec Jiszráél földje viszont napról-napra igazabb zsidókká teszi őket... Tény, hogy intézményesen Erec Jiszráél a Tóra alapján épül. Vallásos zsidó itt lehet csak igazán vallásos. A sabat a legvallástalanság kvucában is igazabb szabot, akár a galut legvallásosabb kilejében. Mert itt szombati ünnepelő napra valóban mindenki kiszakad a mindennapi élet gondjából. Viszont Erec Jiszráél nem elég intézményeiben Tóra alapján állónak tenni, de oda kell hatni, hogy mindenki magánéletében, felfogásában is azzá legyen s a vallás külső törvényeit is megtartsa. Erre persze parancsot kiadni nem lehet, mint Tel-Avivban a szom-

bati munkaszünetre. Ezt belső parancsá kell tenni. És mi azt hisszük, hogy ennek eszközt megtaláltuk. Mi, chaszid-zsidók itt Nachlat Jakóbban, ott az erdélyi kolónián, Chitinben, Bné-Brakban, Magdielben s mindenütt, ahol a chaszid zsidóság országépítéshez fogott... Ezzel és csak ezzel lehet meggyőzni a chalucokat, hogy a szigoruan vallásos élet és Erec Jiszráél felépítése nem ellentétes dolgok. Mert eddig csak ennek ellenkezőjét látták. A chaluka zsidó gyűlölettel tagadta meg a közösséget az új, a dolgozó Erec Jiszráéllal. A galutbeli hatalmas ortodox rétegek nem törődtek azzal, hogy itt mi történik s minden kifogások az volt, hogy a chalucok nem vallásosak.

A chaluc

A chalucok közül is megszólal az egyik: — A régi allijah két csoportból állott. Jöttünk mi, kik már a chuc laarechen elszakadtunk a vallásos élettől, kik már ott se éltünk vallásos életet. De mint zsidók jöttünk ki s zsidóságunk volt az, ami erőt adott ehhez a nehéz munkához. Százan és százan pusztultak el maláriában, csak azért, mert jó zsidók voltak, százan roppantak össze s bizony nagy száma van azoknak, akik harcban estek el, a zsidó föld védelmében... Ez a borzalmas küzdelem minden gondolatunkat lekötötte... S mert hazulról nem hoztuk magunkkal a vallásos élet külsőségét, viszont vallás nélkül épp úgy nem élhet meg egyetlen nép se, szinte dogmatikus erővel tettük vallássá s igenis, zsidó vallássá ennek az ősi zsidó földnek szeretetét, a zsidó népnek szeretetét és isteni rendeltetését, hogy egy új, igaz, becsületes szent közösséggé tegyék életünket. Ez a mi vallásosságunk: zsidó mult, zsidó föld, zsidó nép, zsidó jövő...

— A másik allijah csak az imát hozta magával, csak a betüt... Ezek a chaluka zsidók voltak. Az imát, a betüt, a külső törvényt ezektől kellett volna megtanulnunk... Ezek azonban megtagadtak bennünket, meg a zsidó multat, a zsidó földet, a zsidó népet és a zsidó jövőt is. Sőt még a héber nyelvet is. Am jöjjenek a tanítómesterek, jöjjenek azok, akik megértik, hogy milyen készség van bennünk mindenhez, ami zsidó, ám érezzük meg, hogy azok a nagy vallásos rétegek ott a galutban nemcsak imádkoznak, de dolgoznak is Cionért pénzzel és munkával s akkor erőszak nélkül, terror nélkül, önmagától: egy más generációt talál majd itt a vallásos zsidóság.

A megtagadottak

Egy másik chaluc panaszló szóval mondja: — Megtagadtak bennünket, mert nem vagyunk vallásosak. Ezt megértem. De megtagadták Erec Jiszráélt... Hiszen volt és van számukra elég mocsár lecsapolásra... Mert nem jöttek ők mocsarat csapolni... Van elég terület ut, mért nem jöttek ők utat torni... van elég kopár mező számukra is megművelésre, mért nem jöttek dolgoz két kézzel, van elég szikla, melyre földet lehet hordani, terraszt építeni: mért nem jöttek... És van elég föld idegen kézben, mért nem jöttek megvásárolni s van elég deszkabarakknak, iskolának, templomnak, mikvének és mindennek: mért nem jöttek építeni. Rendben van, megtagadják a közösséget azzal a munkával, melyet mi végzünk, mert nem vagyunk számukra eléggé vallásos zsidók... De jöttek volna ők, a vallásosak, oh nem a helyettünk való munkát elvégezni, de a rájuk eső munkát csupán... Ezek a chaszid kolóniák mind a Keren Kajemet földjén alakultak... azon a földön, melynek árát többnyire nem a chaszid zsidók adták össze... S most is... Örömmel halottuk, hogy az Aguda földet vásárol. De kinek vásárolja: a zsidó népnek talán... a zsidó közösségnek talán? Nem, hanem eladásra, jó üzletre s így megtagadják a mózesi törvényt, mely a földet a nép tulajdonául, nem pedig egyes gazdagok birtokául parancsolja... A Keren Kajemet földje viszont a zsidó népé... És még egy keserű példa, bár lenne más is, ezer is... Jeruzsálemben a chaluka zsidók gyermekeiket nem a zsidó iskolába, hanem a katolikus és protestáns misszionáriusokhoz járatják... Lányukat úgy nevelik, hogy velünk szóba se állhatnak... viszont angol katonákkal bátran sétálnak... Természetesen így nem tudtuk megtalálni azt az utat, amely a vallásos élethez visszavezet. Ez az ut pedig csak az lehet, amely egyben Erec Jiszráél felépítésében is előre visz...

Egy ain-charod

— Az idén n...
már sokan voltak...
pedig pár év elő...
ben vannak, akik...
nak, a szomszéd...
Magától jött s m...
mert az Emekben

Egy Balfioria

— Így volt...
megjelent nálunk...
délyi kolóniáról...
Chaschel Hirsch...
kérdésze, hogy ki...
gnok... válaszol...
sakter vagyok, m...
zsidók vagytok, m...
fink nevettek...
kolóniára és rend...
is felkeresi minde...
elhatározták, hogy...
csak illenek az ői...
S Képzeld: az ő...
jelentette, hogy ő...
hogy... a vallás...
lehet üzlet, kenyé...

Az egyik chal

— Mióta itt o...
mintha valami ne...
Ma már senkinek...
hányozni... Az...
meg, miképen...
Mindenki örvend...
esünk... Ugy lát...
az egész Emeket...
eggyel nem tud...
lányok nem tánc...
Ime, így besze...

Igyekeztem vissza...
naiságos beszélgeté...

Milyen ipari

Pal

Irt

(A Kad

Palesztina most...
lett, amellyel a vil...
legzésebb viszonyl...
idő, amikor a cioniz...
kor-zakát élte, elmul...
hajó Konstanából, v...
egy-egy vállalkozót a...
európai és amerikai...
üzleti könyveiket, ce...
cirkulál már paleszti...
elfogadók és forgatók...
világpiacra, Newyork...
Berlinben és Bécsben...
Palesztinahivatalokat...
gyárosok és keresked...
szeköttetésbe akarnak...
mondjuk csak ki, Pa...
olyan, mint amilyen...
Es épen ez bizonyít...
pozottságát és foko...
diszharmonikusban ha...
tökések ma már szán...
beveszik kalkulációik...
jából is hitelesítette a...

Ez a könyv, amel...
ról ad felvilágosítást...
hanem szükségesség...
közö érdeklődés nyom...
a legnagyobb európa...
másikra Palesztinára...
a jelszóval, hogy: igen...
Es a szerző, aki ezt a...
kormányzósági tisztvis...
a különböző kérdése...
gyarat akar alapítani?...
vegyészetű gyárat? Fi...
pant lehetőségek van...
nem létesíthetne-e h...
mentén? Valóban nag...
történt eddig ezen a...
másvalamivel is váll...
vassa csak Ön el a c...
iparra vonatkozó ada...
hogy mily hatalmas...
eddig ezekből a cikke...
milyen óriási a keresle...
tudni helyezni gyárt...

Széder a kvucában...

Egy ain-charodi chaluc ujságolja:

— Az idén már szép széder volt nálunk... már sokan voltak, akik nem ettek chumecet... pedig pár év előtt másképp volt... Egyre többben vannak, akik ha már nagy ritkán hushoz jutnak, a szomszéd kolóniára vágatni küldenek... Magától jött s magától jön minden... Talán mert az Emekben már Nachlat Jakob van.

Egy Balberia-beli kolónista közbevág:

— Így volt nálunk is. Egy szép napon megjelent nálunk egy szakállas zsidó az erdélyi kolóniáról... Valami Hirsch nevű, Reb Chuskel Hirsch... Beszélgetni kezdett... Megkérdezte, hogy ki vág nekünk... Hát mi magunk... válaszolta egyik... „Nézzétek fiúk, én sáker vagyok, majd én vágni fogok nektek... zsidók vagytok, ne egyetek tréfé hust... a fine nevettek... Azó a az öreg Hirsch átjár a kolóniára és rendesen vág... Azóta kéretlenül is jöttek mindenki... A multkoriban a fiuk elhatározták, hogy ez így nem mehet... mégis csak illenek az öregnek vágatási díjat fizetni... S képzeldék: az öreg Hirsch megsértődött, kijelentette hogy ő csak ingyen vág, vagy se-hogy... a vallás törvényeinek betartása nem lehet üdület, kenyérkereset..."

Az egyik chaluc mosolyogva mondja:

— Míg it dolgozunk Nachlat Jakobban, mintha valami nagy változás menne végbe... Ma már senkinek se jut eszébe szombaton dohányozni... Az egyik chaluc most tanulja meg, miképen kell tefillinnel imádkozni... Mi dékni örövend, hogy itt szigoruan kösértünk... Ugy látszik, Nachlat Jakob cheszidjai az egész Emeket visszahúdják... Még csak egyet nem tudunk kiegyezni. Azzal, hogy a lányok nem táncolhatnak velünk hórát..."

— Na, így beszélgettünk Nachlat Jakobban. Így keztem visszaadni, amit itt hallottam. Tanulságos beszélgetés volt. Székely Béla.

Milyen ipari lehetőségek vannak Palesztinában

Irtá B. S. Binah

(A Kadima kiadása 1925)

Palesztina most már kétségtelentül az az ország lett, amellyel a világgerekedelemben és az ipar legelősebb viszonylataiban is számolni kell. Az az idő, amikor a cionizmus még csupán romantikus korzakát élte, elmúlt. Nem indul ma már olyan hajó Konstaraból, vagy Triesztből, amely ne vienne egy-egy vállalkozót az új ország felé. A legnagyobb európai és amerikai bankok megnyitották előtte üzleti könyveiket, csekket és váltót egész tömege élénkül már palesztinai kibocsátással, héber aláírású elfogadók és forgatók vonultak be Kelet felől a világpiacra. Newyorkban, Londonban, Párisban, Berlinben és Bécsben nap-nap után keresik fel a Palesztinahivatalokat a legszármottevőbb bankárok, gyárosok és kereskedők, akik valamiféle üzleti összeköttetésbe akarnak lépni Zsidóországgal. Igen, mondjuk csak ki, Palesztina konjunktúra lett, épolyan, mint amilyen a század elején Amerika volt. És éppen ez bizonyítja a mi mozgalmunk megalapozottságát és fokozódó megszilárdulását. Bármilyen dicsőbaránikusan hangozzék is, az a tény, hogy a tükések ma már számolnak ezzel az országgal és bevezetik kalkulációik közé — a realitás szempontjából is hitelesítette a cionizmust.

Ez a könyv, amely Palesztina ipari lehetőségeiről ad felvilágosítást, nem propaganda-nyomatvány, hanem szükségesség, amely a mindenfelől mutatkozó érdeklődés nyomán íródott. Ott tartunk, hogy a legnagyobb európai termelők egyik napról a másikra Palesztinára irányították tekintetüket, azzal a észóval, hogy: igen, ott még lehet valamit csinálni! És a szerző, aki ezt a könyvet megírta, (egyébként kormányzósági tisztviselő) nem tesz egyebet, minthogy a különböző kérdéscsoportokra felel. Ön dobánygyárat akar alapítani? A helyzet a következő... Vagy vegyesüzemi gyárat? Figyeljen csak ide, uram, rop-pant lehetőségek vannak... Ön azt kérdezi, hogy nem létesíthetne-e halkonzervgyárat a Tibériás tó mentén? Valóban nagyszerű ötlet. Ime, nézze, mi történt eddig ezen a téren... Vagy lehetne még másvalamivel is vállalkozni? Magától értődik. Olvassa csak Ön el a cukoriparra, a kőiparra, üvegiparra vonatkozó adataimat. Figyelje csak meg, hogy mily hatalmas mennyiséget vittek be mind eddig ezekből a cikkekből. Láthatja tehát, hogy milyen óriási a kereslet. És hogy vajjon el fogja-e tudni helyezni gyártmányait? Nézze meg a bevi-

teli kimutatásokat. Ugye, milyen hatalmas piac áll rendelkezésére? Ott vannak elsősorban is a szomszédos államok: Szíria, Egyiptom, Mezopotámia... Uram, azokban egyetlen gyár nincs!... Igen, már egészen bizonyos, hogy Palesztina a Kelet ipari centruma lesz. Ezt onnan is láthatja, hogy maga az állam mily nagy készséggel siet minden vállalkozó segítségére. Itt van mindjárt a Rutenberg-féle elektrifikálási akció. A hajtóerő már rendelkezésre áll. És az áruszállítás? A kormány a leg-

nagyobb vámkedvezményeket biztosítja Önnek...

Ez a könyv valóban hézagpótló. Már mindenütt régen várták. A Palesztina-mozgalom elérkezett odáig, hogy a színes és ábrándos közeledésen túl, gyakorlatilag is érdekeljen bennünket. A napi életünkkel, reggeltől-estig való munkákkal, egész egzisztenciánkkal kell vallomást tennünk hitünk mellett. Ez a könyv ennek a minden ingóságunkkal és minden ingatlanunkkal való hazatérésünknek utját vágja be...

Painlevé Marokkóba érkezett

Rabat, június 12. Painlevé francia miniszterelnök ma repülőgépen ideérkezett és azonnal érintkezésbe lépett Lyanthy tabornokkal, akivel hosszas megbeszélést folytatott. Katonai körökben remélik, hogy a fölkelőket sikerül visszavonulásra kényszeríteni.

Bukovinában is kidobtak zsidó utasokat a vonatból

Pistiner képviselő interpellációja a kamarában

(Bucuresti-Bukarest, június 12. Az Új Kelet tudósítójától.) A kamara ma délelőtti ülésén Argetoianu kérdést intézett Tancred Constantinescuhoz, hogy a repülőgép gyártására alakított részvénytársaság előkészítésénél meghallgatták-e a repülőhadserg parancsnokait, illetve szakértőit.

Tancred Constantinescu válaszában kijelentette, hogy nem. Csupán Mardaescuval, aki a hadserg parancsnoka, folytattak erre vonatkozólag tárgyalásokat.

Ezután Spineanu parasztpárti disszidens kéri, hogy a jegyzőkönyvben szövezzék le, hogy ők elfogadták a Banca Nationala privilégiumának meghosszabbításáról szóló javaslatot.

Anghelescu javaslatot terjeszt be, hogy a jasi, bukaresti és cernovitzai egyetemeken új katedrákat állíthassanak fel. A javaslatról Jianu

liberális és Victor Iamandi ugyancsak liberális képviselő között széleskörű vita keletkezik. Jianu kéri, hogy a javaslatot ne tűzzék napirendre. Ezzel szemben Iamandi mellette foglal állást. A javaslatot megszavazták.

Pistiner szocialista tudomására hozza a kamarának, hogy Bukovinában zsidó utasokat dobtak ki a vonatokból. Egy esetet sorol fel, mely szerint egy Kohn Salamon nevezetű egyénnel ismeretlen támadók így jártak el.

Ezután áttérnek a napirendre és a rádiótelefonról szóló javaslatot tárgyalják. Hancu liberális előadó bejelenti, hogy a törvényjavaslat előkészítésénél figyelembe veszik az ország biztonsági érdekeit. A javaslatot 24 szavazattal megszavazták. Az összes pótvajavaslatokat visszautasították, kivéve Joanitescut, melyet az ötödik szakaszhoz terjesztett be.

Lemondott a görög kormány

(Athén, június 14. A kormány ma délelőtt bejelentette a királynak lemondását. A lapok értesülése szerint a kormányt, Mihalokpusz elnökségével átalakítják, ha azonban ez nem sikerülne, úgy valamennyi miniszter visszalép és Cafandrisz vagy Kondlisz vezetésével új kormány alakul.

Katonaságot koncentráltak Budapestre

Klebsberg Kunó puccsot kísérelt meg a kormány ellen. Gömbös, Eckhardt, Wolff lennének a miniszterei. Horthy tegnap a Vár erkélyéről beszélt az ébredőkhez

(Budapest, június 12. Az Új Kelet tudósítójától.) Tegnap délelőtt két hatalmas tüntetőcsoport vonult végig a főváros utcáin. Az egyik, amely munkásokból és szabadelvű polgárokból állott, a Kerepesi-tető felé, Somogyi és Bacsó sirjához, tartott. A másik, amelyben főleg katonatisztek, városi és állami tisztviselők és diákok vettek részt, Buda irányába haladt. A munkások két nagy vörösszallagos koszorút vittek magukkal, de a rendőrség emberei a temető bejáratánál mindkettőt elsobozták és bünjelként beszállították a főkapitányságra. Ezalatt a másik menetet kinos incidens zavarta meg. A Lánchidnál

egy idősebb férfi toppant az ébredők csoportja elé és becsmerlő szavakat kiáltott a papságra és az ébredő vezérekre.

A rendőrök, akik a menetet kísérték, közbeléptek és a tüntetőt eltávolították az utvonaltól. Az ébredők csoportja a Vár elé vonult, amelynek erkélyén ekkor már ott állott Horthy kormányzó. A tömeg nevében Szontág Tamás mondott üdvözlő beszédet, amelyre a kormányzó néhány rövid szóban válaszolt. Kijelentette, hogy bizik a magyar népben és reméli, hogy az ellene intézett támadások hatás nélkül maradtak. Az ébredők ezután visszatértek a pesti oldalra, ahol csendben szétszörlottak.

A Beniczky-ügy hullámai még mindig nem ültek el. A „Világ” jelentése szerint Horthy és a kormány helyzete megrendült és előreláthatólag fontos katonai intézkedések fognak történni a napokban. Már eddig is állítólag

több századot koncentráltak a főváros környékére.

Politikai körökben fontos jelentőséget tulajdonítanak azoknak a megbeszéléseknek, amelyeket

Klebsberg Kunó közoktatásügyi miniszter folytat néhány nap óta az ébredő vezérekkel és Horthy kormányzóval. Eszerint Klebsberg kormánybuktató tervekkel foglalkozik és már össze is állította az új miniszteri listát. A miniszterelnökséget és a kultuszértárcát Klebsberg töltené be, belügyminiszter Almássy Sándor, igazságügyminiszter Wolff Károly, honvédelmi miniszter Erdélyi Aladár, népjóléti miniszter Szabó Sándor, pénzügyminiszter Kállay Tibor és külügyminiszter Eckhardt Tibor lenne. Ezzel a csoporttal szemben Bessenyei Zenó és Prónay Pál állanak, akik az egységpárt hívei. Klebsberg természetesen szemben találja magát a szociáldemokratákkal és a demokratákkal is. A készülő puccsra jellemző, hogy Nagy Pál hadsergőparancsnok ma megjelent a nemzetgyűlésen és közölte az alelnökkel, hogy

bármilyen támadás, vagy puccs érné a mai rezsime, a katonaság bele fog avatkozni az eseményekbe és bevonul a parlamentbe is.

A kormányzó hívei napról-napra megbeszéléseket tartanak, amelyeken Horthy személyesen elnököl. Gróf Bethlen István miniszterelnök álláspontja még mindig nem ismeretes, de politikai körökben az a vélemény, hogy a miniszterelnök azért hallgat, mert egy esetleges nyilatkozatával nem akarja a genfi diplomaták figyelmét a magyarországi eseményekre irányítani.

Budapest, június 12. A nemzetgyűlés ma éjszakai ülésén a szociáldemokraták betérjesszítették indítványukat arra nézve, hogy Horthy távozzék és helyét egy három tagból álló államtanács foglalja el.

Páris, június 12. A magyar helyzettel kap-

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánági zsidóság napilapja
 Szerkesztők: **Giszkalay János és Dr. Marton Ernő**
 Felelős szerkesztő **Dr. Marton Ernő**
 Előfizetési árak: Egy hónapra 85 lei, negyedévre 240 lei, félévre 460 lei, egész évre 850 lei.
 Az Uj Kelet cikkeinek utányomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

A mai naptár

Ennek a napnak nem szabad megemlékezés nélkül elmúlnia az év napjai között. És ha a véletlen úgy hozta, hogy huszonegy óráig szóvalanoknak kellett lennünk: akarjunk új Józsuának lenni, akik nem csak megállítunk napot és holdat, hanem visszaforgatjuk az Idő óramutatóját egy éjszakával és szomorú repeséssel kiáltjuk a semmibe mulott tegnapi nap felé: állj meg mulásodban nap, tegnapba semmisült, mert találkozóznok van veled. És ne legyen ma Szivan hónap huszonegyediké, ahogyan ridég naptárak jelzik, — Szivan huszadik napjáról szóljon most az irás megemlékezésre.

Szombat
 5685. Szivan 21.
 Szidra:
 Böhalotchu
 1925. június 13

Bünek és vérnek és gonosz szerelmeknek napja ez, bűnös szerelmek gyümölcsének születési napja. Szivan huszadikán született meg a Nagy Per. A Nagy Per, amlyről egy nagy magyar író azt írta, hogy kétezer évvel ezelőtt kezdődött és sohasem lesz vége. Megröstelkedésében írta így, mert nem kétezer évvel ezelőtt kezdődött, sokkal később született: az 1171. évben, zsidó naptár szerint Szivan hónap huszadikán, Franciaországban Blois nevű kisvárosban.

A vérvád. — Fájdalmasan szép históriája van, írjuk le, röviden emlékező megemlékezésre.

Blois helysége a Loire folyó mentén terül el és az Úrnak 1171-ik esztendőjében, összesen talán negyven zsidó család lakott a falai között. Negyven zsidó család, mindannyian földművesek, ekével kapával dolgozók, mert akkor még a keresztény szeretet nem tiltotta el a zsidókat a földtől. Este volt és az egyik zsidó éppen a folyó felé vitte a lovait usztatni. A zsidó az egyik ló hátán ült, csak egy nyereg nélkül, paraszti módra, amint ezt a krónikák dicséretreméltó pontossággal följegyezték. Ugyanakkor, a városparancsok lovászlégénye, hazafelé tartott a folyó mellől: ő is usztatni vitte a családja nyerges lovait. Másnapra szörnyű hír terjedt el a kis városkában. A lovászlégény állítólag bejelentette a gazdájának, hogy az elmúlt estén egy zsidót látott a folyó felé nyargalni, a zsidó egy megölt keresztény gyermeket cipelt a karjai között és amikor a folyóhoz ért, a hullát bedobta a vízbe. Negyven zsidó családon végig futott a borzadás. Ismerték jól a városkapitányt: teljes szívéből gyűlölte a zsidókat. Azt is tudták, hogy miért. Pulcelina gyönyörű fiatal asszony volt és zsidó...

A kapitány azonnal jelentést tett hűbérurának gróf Theobald de Chartresnek, de nem mulasztotta el, hogy a lovász vádját egy árnyalattal kiegészítse. Ő szerinte már a zsidók, azért ölték meg a keresztény gyermeket, hogy vért vegyék a peszchünnepi cerimóniájukhoz. A gróf azonnal láncokba verette a város minden zsidóját, apraját és nagyját asszonyt és férfit egyaránt. Csak Pulcelina, a szép zsidó nő maradt szabadon. Mert Pulcelina valóban nagyon szép volt és a grófnak idők óta sajtott a szíve utána. A régi zsidó nő tudta ezt és vigasztaló szavakat küldött a börtönbe, a láncbavert zsidókhöz. Ne csüggedjenek, ő majd elmegy a grófhöz és kiszabadítja őket. Nem tudott elmenni. A gróf felesége is tudott a férjének titkos nagy szerelméről és a féltékeny asszony meggyalolta a vetélytársának egész fajtáját. Örökkel vigyáztatta Pulcelinát, hogy a gróf elé ne jusson.

A zsidóknak még egy utolsó reménységük volt. A gróftól városszerte pénzsóvár, kapzsi embórnak ismerték. A gróf meg is kérdezte a börtönbe vetett zsidókat, hogy mennyi pénzt hajlandók adni szabadon bocsájtásukért. A zsidók egész vagyonukat, száz font aranyat ajánlottak föl készpénzben és 180 font adósság elengedését. Több pénzük vagy értékük

nem volt, amint azt a krónikák dicséretreméltó pontossággal följegyezték. És a gróf belémet az alkuba. Szívesen ráállt, nemcsak azért, mert a fölajánlott pénz szép összeg volt, hanem azért is, mert az állítólagos gyilkosságra semmi bizonyíték nem volt. Sem a Loire nem vetett partra halottat, sem a város lakossága közül nem tűnt el senki. Semmi bizonyosság, csak egy gyűlölködő kapitány lovászlégényének vallomása. A gróf szívesen ráállt és a bilincsbevert zsidók föllelegzettek.

Az öröm korai volt. Az örök szeretet alázatos szolgálója, a gróf gyóatatópapa bünek tartotta, hogy a zsidók ilyen könnyen szabaduljanak a szörnyű vád alól. Hogy nincs bizonyíték? Vannak még eszközök, jól beváltak az igazság kiderítésére. Itt van mindjárt a vizpróba. A vádló lovászlégényt egy vízzel félig telt csónakban a folyóra bocsájtják. Ha a csónak nem süllyed el, akkor a vád igaz. És a csónak nem süllyedt el! A zsidók istenítélet alapján bűnösöknek találtattak, keresztény ember vérevezésében és az ítélet megfellebbezhetetlen volt: a máglya. Blois negyven zsidó családját láncokba verve terelték egy fából épített toronyba. Az utolsó napon, a szeretet szolgálója még megkísérelte, hogy megmentse a veszendő lelkeket. A pap odaállt a zsidók elé. Aki fölveszi a keresztiséget, az életben marad, azt felmentik a gyilkosság vádjáról. És Blois negyven zsidó családjá gőgös némasággal fogadta az ajánlatot. A szeretet szolgálója a fogát csikorgatta. Most már nem volt elég az egyszerű máglyahalál. Kínpadra vonatta mindannyiát, aggot és gyermeket, nőt és férfit. Blois zsidói a kínpadon is állhatatosak maradtak és összetört, cafatokra tépett testtel, de ajkukon a „sómá“ hangos hitvallásával léptek a máglyára. Pulcelinát a gróf meg akarta menteni. A szép zsidónő önként lépett a máglyára. 1171 szivan hónap huszadik napján történt ez. A francia Blois városkában, a Soire partján, a szeretet árnyában, megszületett a Nagy Per, Európa véres szégyene, az emberi lélek szörnyű ocsmányossága: a vérvád. g. j.

Sürgös felhívás a körzeti sékelbiztosokhoz. Az országos sékelbiztos felhívja mindazokat a körzeti sékelbiztosokat, akik a sékelelszámolást eddig még nem ejtették meg, hogy az eddig begyűlt pénzt haladéktalanul utalják át a Marmorosch & Black bankba, a tömböket pedig postafordultával juttassák el a Szövetség központi irodájába. Az elszámolásra kitűzött utolsó terminus június 10-én lejárt és a végső elszámolás egy pillanatnyi halasztást sem tűrhet tovább, mert ha a központi iroda azonnal meg nem ejt az elszámolást Londonban, akkor elvesztjük a kongresszusra való delegátus-választási jogosultságunkat. Nyomatékosan figyelmeztetjük az összes körzeti sékelbiztosokat arra, hogy azok, akik huszonegy órában belül nem utalják át az eddig begyűlt összegeket, a delegátusválasztásokra nem állíthatnak jelölteket.

Kik utazhatnak tizenkilencedikén Palesztinába. A Palesztinahivatal pótlólag közli azok névsorát, kik június 19-én induló román hajóval Palesztinába utazhatnak. Alant felsoroltak tehát szintén 17-én indulnak a kolozsvári pályaudvarról, amely dátum előtt meg kell jelenjenek a Palesztinahivatalban (Cluj, Calea Regele Ferdinand 48), ahol héber utleveliket veszik át. A vizumzott román utlevél a konstancai Palesztinahivatalban vehető át. Ujabbban a következők certifikátjáról kapott értesítést a Palesztinahivatal: **Better Jenő, Goldstein Vilmos Nagyvárad, Redl ch Zsigmond Bistrita, Salamon Ignác Gyéres, Markovits Lajos Surduk, Perl Róza Máramarosziget, Klein Eugenia Cluj, Szabó József Szászrégen.** Aki certifikátját már megkapta és utlevelét a galaci főkonzul ebben a kategóriában már vizumozta, nem kell feltétlenül 19-én elindulnia, hanem szeptember végéig bármelyik hajóval utazhat. A vizum szeptember 30-ig érvényes.

A „Magyarság“, Olajos Domokos politikai hetilapja szombaton délben jelenik meg. A kisebbségi politika minden megnyilatkozásával foglalkozó, frissen és elevenen szerkesztett lap száma is tele van érdekes politikai, társadalmi szenzációkkal. Mindenkinél el kell olvasnia a „Magyarság“-ot, akit a kisebbségi sors és a magyar belpolitika érdekel. Egyes szám ára 5 lej.

Eljegyzés. Káhu Salomon bornagykereskedő (Sighetu Maratiei) eljegyezte Goldring Nelli-t (Oradea-Mare). Minden külön értesítés helyett.

Egy „leépített“ igazgató, gyáros és kereskedő naplója. Ezen cím alatt van összefoglalva és állandó rovatként feldolgozva az egész erdélyi és bánági közgazdasági élet minden fázisa és riportszerű eseménye a „Pénzvilág“ közgazdasági folyóiratnak minden hó elsején megjelenő számában. Az érdekesítő és változatos tartalmu, de mindig izléses stílusban megírt folytatásos cikksorozat, mint egy élő színjáték jelenik meg az olvasó előtt. Szerkesztőség és kiadóhivatal: „Pénzvilág“ Oradea-Mare Strada Jókai 17. Telefon 9. Mutatványszám díjtalanul.

Kérő szó az erdélyi zsidó társadalomhoz. Hecht Sámuel nevét nem most először írja le az Uj Kelet. Egy esztendővel ennekelőtte a hírhedt Balászfalva—Kolozsvár pogromjaton ő volt egyike azoknak a zsidóknak, akiket véresre vertek. Hecht Sámuel — nyolc kiskorú gyermek apja — hosszú hónapokon keresztül nyögte az ágyat a borzalmas verés után és teljesen elvesztette munkaképességét. Legyöngült szervezete nem tudott megbirkózni a régi tuberkulotikus fertőzéssel, amely amugyis megrongált egészségét teljesen aláasta. Az orvosok csak úgy tartják az élet számára megmenthetőnek, ha klimatikus fürdőhelyen kezelte magát. Hecht Sámuel azonban nemcsak a gyógykezeléséhez szükséges összeget nem tudja előteremteni, de nyolc tagu családja fenntartásáról sem tud gondoskodni. Éppen ezért az erdélyi zsidóságra hárul az a feladat, hogy az antiszemita brutálisoknak ezt az áldozatát megmentse az élet számára. Kérő szóval fordulunk az Erdélyi zsidósághoz, ne hagyják ezt a szerencsétlen embert elpusztulni és adományokkal tegyék lehetővé felgyógyulását. Az adományokat az Uj Kelet szerkesztősége útján lehet eljuttatni rendeltetési helyére.

Czur Salom korlátoit felelősségű szövetkezeti társaság. Hátfa erdélyrészi irodája Cluj, Str. Radu 9 felhívja azokat a „B“ parcellajegyzőket, akik a most esedékes 15 angol font részlettel hátralékban vannak, hogy ezen részleteket 1925 június 15-ig bezárólag a Marmorosch Blank & Comp bankhoz cluji fiókjához okvetlenül befizetni sziveskedjenek, mert különben megállapodásunk értelmében jegyzésüket stornirozottnak tekintjük.

Dr. Radnay és Fényes Janka nyári tánciskolája július 2-án viláig meg a ref. kollegium tornatermében. Tánítás a keddi, csütörtöki és szombati napokon történik. Ugyani napokon, mert a hét többi napján a teremben más tanít — Jelentkezni már lehet lakásunkon: Turda ut 27. sz. alatt.

Epekőben, gyomorban szenvedők kíséreljék meg ezévben a drága Karlsbad helyett az olcsó Mária-völgyet. Felvilágosítás, prospektus: **Dr. Kohn-gyógyszertár, Cluj, Piata Unirii.**

Biztosítsuk életünket és vagyónkat a Franco-Romana Ált. Biztosító Rt.-nél. Képviselet az ország minden helységében.

SZABÓ villanszerelési vállalata
 Strada Baba Novak No 8. (Bethlen-u.)
 A nagyérdemű közönség szives tudomására hozom, hogy villanszerelési vállalatom megnagyobbítottam és bármilyen szerelési munkát elvégezek. Szerelési anyagok, új jelű szekrénylámpák, csillárok legolcsóbb napi áron. Selyem- és nyolc vasat készítek és izléses behuzásukat bármilyen formában készítek.

PODOL

Állásbiztosabb szere.
 Kapható: gyógyszerárakban, drogeriákban.
 Ára 30 lej. Készíti:
Gsanda gyógyszerár, Oradea-M.
 Mosse-hirdetés

sem időbeni a zsidóságot a kritika és mért, mert csak a probléma meg-Palesztinán át vel, lelkes han-

leni gálására

összesen tár- azt javasolták, a román kor-szokat nemzet- asította, a pa- a román dele- a jövőben már

tó jogi

elő a

olt frontsergek kei legalább 4 ári, kisenevi és kei, végül mind- legalább 10 tör- voltak a parla- átorokon kívül, esz, a választott ztják.

a 40 ik életév- asztottak, a má- ági tanácsok ál- t szenátorok, a delmi, a munka- tal választottak pedig az egye- gyetemi tanácsok arai választások l választásokat 3

évben revízió írása hivatalból megszerzéséről és pjen. A szenátusi kamarai választá- pján, tehát pót- atni.

ener Helen. S. Fe- Az iolya. Éneklí Polonnaise. Grün- gyugtalanság. Hirsch mf den See és Die Bátor: Alszik a Lili. 13. Clementi: Székely Magda. An den Frühling- eludes et Morceaux argmüller: Arabeszk. Valse. Simon Andor. földműves. Macavem tur Sonaire. Désy állkozás. Schubert: mann: Jägerliedchen. dante. Négy kézre ely Magda.

ása a kolozsi sós- ógyhatású hideg és s 1 en. Kóser ét- Purgót — eredeti (5)

טלית פא

bb villanszerelési
monit kapható!

álja

Oradea-Maren a „BIHORUL“ (Lloyd) orth. koser étterem, tényesen berendezve, Fuchs Benjamin fő-rabbi felügyelete alatt megnyit.
 Alkalmi ebédek és vacsorák. Olcsó abonoma. Frisvillásreggeli

ארטה' כשר
étterem!

KÖZGAZDASÁG

Megalakul a Romániai Közgazdasági Párt

Országos előértekezlet lesz Kolozsváron

(Cluj-Kolozsvár, június 12. Az Uj Kelet tudósítójától.) Még emlékeztető a kereskedőknek a lakbérletek meghosszabbítása ügyében folytatott erős küzdelme. A bukaresti Sfatul annak idején azt hitte, hogy a kormányznak lesz annyi belátása, hogy a kereskedők érdekeit fogja istápolni annál is inkább, mert a lakosságnak ez a rétege a legerősebb adófizető réteg és mint ilyen, az állam szempontjából is legfontosabb tényező. A kormány azonban figyelmen kívül hagyta ezeket a fontos szempontokat és inkább pártszempontok szerint ítélte meg a helyzetet és minthogy a liberális párt inkább a háztulajdonosok pártja, mint a bérlők, a kocka el volt vetve — természetesen a háztulajdonosok javára.

De nemcsak a liberális párt nem tette magáévá a kereskedők ügyét olyan mértékben, ahogy az kívánatos lett volna, hanem az ellenzéki pártok sem. Holott az ellenzéki pártok általában azzal csinálnak hangulatot maguk mellett, hogy a kisemberek védelmét hirdetik programjukban és propagandájukban. Most amikor komolyan kellett volna sorompóba állniuk a kisemberekért, amikor a súlyos pénzügyi viszonyokkal és ezer gazdasági válsággal küzdő kereskedők egzisztenciájáért kellett volna legélesebben harcolniuk, most ezek a pártok szintén cserbenhagyták a kereskedővilágot. Ez a helyzet megérlette a kereskedőkben azt a gondolatot, hogy nemcsak egymásközötti szorosabb egyesülés útján fognak küzdeni, hanem ezt a küzdelmet intenzívebbé és határozottabbá fogják tenni azért, hogy a politikai életben is a maguk külön útján járnak, megalakítják a kereskedők pártját és mint politikai tényezők, igyekeznek majd érvényt szerezni mindannak, aminek sem a kormány, sem pedig a kormányt támadó pártok nem tudtak, vagy nem akartak.

Ennek a gondolatnak annak idején a bukaresti Sfatul Negustorese nagygyűlésén a főváros két alpolgármestere Themistocle Alexandru és Niculescu-Ritz is kifejezést adtak.

Azóta azonban ezt a gondolatot, a feltoronyosult sok egyéb baj és viszonyosság miatt, ami a kereskedővilágot érte, nem lehetett ébrentartani. A politikai helyzet sem mutatkozott alkalmasnak arra, hogy a kereskedők pártja megalakuljon. Most azonban a politikai atmoszféra mégis érettebbé látszik arra, hogy ez a kérdés újból foglalkoztassa a kereskedőket, akik egyáltalában nem hajlandók most már más politikai tényezőkkel súlyt adni kívánságainak, mint azokkal, akik a saját kebeléből alakultak. A hangulat a kereskedők között kiérlette a bukaresti elhatározás végrehajtásának gondolatát és a szatmári Sfatul Negustorese nemrégiben megtartott gyűlésén elhatározta, hogy a Romániai Közgazdasági Párt megszervezése ügyében propagandát fog kifejteni. Az erre vonatkozó határozatában hangsúlyozza, hogy most már legsürgősebben meg kell kezdeni a szervezés munkáját. Vagy Kolozsváron, vagy Temesváron, vagy Nagyváradon fel kell állítani a szervező irodát, amely az egész országra kiterjedő propaganda-munkát összpontosítaná.

A szatmári felhívás élénk visszhangot keltett az egész országban és legközelebb Kolozsváron országos előértekezletet tartanak, amelyen meg fogják állapítani a szervezés programját és ki fogják jelölni azokat a városokat, ahol a Romániai Közgazdasági Párt székhelyét fog bontani. Jelentősebb akciókat várnak elsősorban természetesen a fővárosban, azonfelül Galacban, Kisenevben, Kolozsváron, Csernovitzban és az ország minden olyan városában, ahol a kereskedők a lakosságnak jelentősebb számarányát képviselik.

¶ A piaci árusok Kolozsvár tanácsának határozata ellen. Az Uj Kelet megírta, hogy a Széchenyi-téri piacot a városi tanács akarja helyezni a posta mögötti térre, azonban csak a piacnak egy részét, a zöldségárusokat és a gyümölcskereskedőket, míg a sátrakat és bódékat esetleg régi helyükön hagyná meg. A Sfatul Negustorese piaci árusok szakosztálya tegnap este foglalkozott Tuffli Richárd elnöke mellett ezzel a kérdéssel. Az elnök ismertette a piaci árusok közhangulatát, amelyből az alakul ki, hogy a posta mögötti térségre — amely most tele van szemétkuckókkal és városrendészetileg is sok tekintetben kifogásolható, — az árusok csak abban az esetben mehetnek át, ha a város előzőleg közegészségügyiileg rendezi ezt a teret. Ezenfelül a piaci árusok, még ha e követelményeknek a város eleget is tenne, csak akkor teledhetnek át, ha az áttelepítést nem részleteznék föl, hanem ha az egész Széchenyi-téri piac odajuthatna. Ugyanígy vélekednek a Széchenyi-téren lévő kereskedők is, akik szintén követelik az egész piac áttelepítését, nem pedig a részleges elhelyezést. A Sfatul szakosztálya elhatározta, hogy ebben az ügyben memorandumot készít el, amelyet Utalea polgármesternek fog egy delegáció átnyújtani. A jövőhéten a Sfatul válaszmánya is foglalkozik ezzel a kérdéssel, amely körülbelül hétszáz családot létezőkéiben érint.

¶ A magyarsági hitel kérdése. Budapesti hitel kérdések a pénzügyi piacok esetleg még hosszabb részt a magyar meglátása sürgős, a közgazdasági hitelkérdés a magyar pénzügyi mazzást az érdekelte a kormány által a millió aranykorona kosok részére bekenyujthassanak. Ebből következő pénzügyi hitelintézet, Magyar Kereskedelmi Pénzváltóbank, Pénz Országos Központi Hitelintézetek Országos Országos Földhitelintézetek bank, Belvárosi Tak

¶ Magyarorszában csökkent a fizetési Bécsei jelentések szerint napban a fizetési visszafelődött. Minchathat kényezkedt jelentettek be, vanyég kényezkedt döt hirdettek ki, a egyezségek száma nyolcra, a csődök Ezzel szemben Budapest Iroda jelentése szerint emelkedő tendenciában. Az év elején anyi csődöt és ségi eljárást jelent tizenkét hónapjában

¶ Hiteltudósítás pénzügyi, kereskedelmi és társaságokról, az bizhatóságáról, fizetés, precíz, gyors és adunk. Kérjen próbát „Pénzvilág” országos inkasszóiroda, Oradea

A lej: Zürichben pesten 336.

Kolozsvár. Az és csak délfelé élénk. Az árak így alakultak: Bécs 30-20-30-4326-330, Páris 1042-10, Newyork 211054, Milánó 8-60-122-50, Amszterdam 515-12-515-12, London 2510 00-2490 00, Prága 1527-50-1515, Belgrád 880-00-892, Varsó 99-00-99-00

Bukarest. Devizák: London 108-56, Zürich 42-10, Budapest 31-50.

Bukarest. Valuták: márká 52-00, levansterling 1055, frank 42-10, olasz lira 3-50, dollár 215-50, shilling 30-55, magyar 6-45 belga frank 10

Értesítés! Még soha eddig nem létezett olcsó árakban árúsítjuk ki teljesen a mi még raktárunkon maradt. Ugymin selymek, szövetek, eremadatok, mosóárúk stb., mert továbbra csak a

kötött-szövött rövidárút vezetjük.

Eduard Sándor & Co
Cluj, Piața Unirei No 17.

Olcsó csipkek és harisnyák. Tegyen próbavásárlást. — Tekintse meg kirakatárainkat.

Ha művészi kivitelű fa-, vas- vagy réz-

butort, zongorát

akar venni, ne sajnálja az utat **Marosvásárhelyre** és tekintse meg **SZÉKELY ÉS RÉTI**

ÉRDÉLYRÉSI BUTORGYÁR RÉSZV. TÁRS. butortermék, szitalosok furniészkeleteiket legolcsóbban itt szerezhetik be

Banca Economica Societate Anonima
Közigazdasági Bank Részvénytársaság

Str. Memorandului (Unio-n.) 20.

Foglalkozik minden banküggyel.

Kölcsönöket folyósít.

Áttulajdosokat, meghitelezéseket vállal.

Betéteket előnyösen kamatoztat és felmondás nélkül visszafizet.

Zsák Mindennemű célokra legelőnyösebben beszerezhető

Ponyva **Albala Izsó**
Timisoara
Piața Traian No 2

Hatóságilag engedélyezett

Végeladás!

Hatóságilag engedélyezett

Más vállalat miatt rőfös és női divatáru üzletünket **teljesen feloszlatjuk** és a nagymennyiségű elsőrangú áruraktárunkat készpénzfizetés mellett **gyári áron alul kiárúsítjuk.**

Lőrincz és Tóth

Cluj, Piața Unirii (Főter) 8. szám.

Berendezés eladó

Berendezés eladó

Kristály kelmefestő, vegytisztító és gőzmosó-gyár Cluj
fest és tisztít mérsékelt árak ellenében ruhaneműeket, selyem, szövet kelméket és fonalat. **Telefon 500**
Posta esomagforgalom!

Figyeljen a címre, **F. Markovits, ékezerész** Mindenki meggyőződhetik, hogy ajándéktárgyait, arany, ezüst és brilliánsárúkat — legolcsóbban nálam szerezheti be.

Amzel utóda **Stern Sámuel**

étterme

Oradea-Mare, Nagyplac-tér 7. sz.
Ujonnal átalakítva és megnagyobbítva **megnyni.** Abonenseket, társas este-lyeket, lakodalmak rendezését olcsón vállalom.

Jégsz

nagy vála

Grünw

bádog P. M.

A magyar mezőgazdaság hitel-akciója. Budapestről jelentik: A magyar mezőgazdasági hitel kérdésével összefüggő külföldi tárgyalások a pénzpiacok ez idő szerint helyzete folytán esetleg még hosszabb időt vehetnek igénybe, másrészt a magyar mezőgazdaságnak hitellel való ellátása sürgős, a kormány elhatározta, hogy a mezőgazdasági hitelakciót már most megindítja. Evégből a magyar pénzügyminiszter szétküldötte a felhatalmazást az érdekelt pénzintézeteknek bocsátandó 22 millió aranykorona erejéig az mezőgazdasági birtokok részére bekebelezés mellett zálogkölcsonöket nyújthassanak. Ebben a kölcsönnyújtási akcióban a következő pénzintézetek vesznek részt: Magyar Földhitelintézet, Magyar Általános Hitelbank, Pesti Magyar Kereskedelmi bank, Magyar Leszámitoló és Pénzváltóbank, Pesti Hazai Első Takarékpénztár, Országos Központi Hitelszövetkezet, Magyar Földhitelintézetek Országos Szövetkezete, Kiskirtokosok Országos Földhitelintézete, Magyar Jelzálog Hitelbank, Belvárosi Takarékpénztár.

Magyarország gyarapodott, Ausztriában csökkent a fizetési képtelenségek száma. Bécsi jelentések szerint az elmúlt május hónapban a fizetési képtelenségek száma erősen visszafejlődött. Míg márciusban háromszázharminchat kényszerregegyezséget és ötvennégy csődöt jelentettek be, míg áprilisban kétszázhatvaneg kényszerregegyezséget és hetvennyolc csődöt hirdettek ki, addig májusban a kényszerregegyezségek száma visszament kettőszázhuszonnyolcra, a csődök száma pedig negyvennyolcra. Ezzel szemben Budapesten a Magyar Távirati Iroda jelentése szerint a hitelválság állandóan emelkedő tendenciát mutatott az utóbbi hónapokban. Az év első öt hónapjában kétszer annyi csődöt és hétszerannyi kényszerregegyezséget eljárást jelentettek be, mint az elmúlt év tizenkét hónapjában.

Hiteltudósító iroda. Belföldi és külföldi pénzügyi, kereskedelmi és ipari vállalatokról, egyéni és társaságokról, azok személyi és vagyoni megbízhatóságáról, fizető és hitelképességéről pontos, precíz, gyors és diszkrét hiteltudósításokat adunk. Kérjen próba, kontroll és öninformációt. „Pénzvilág“ országos hiteltudósító, egyeztető és inkasszó iroda, Oradea-Mare Str. Jókai 17. Telefon 9.

TÓZSDE

Junius 12-én

A lej: Zürichben 244.00, Párisban 965, Budapestben 336.

Kolozsvár. Az üzlet eleinte tartózkodó volt és csak délfelé élénkült föl. Üzletkötés kevés volt. Az árak így alakultak:

Bécs 30.20 - 30.40, Prága 6.36 - 6.40, Budapest 320 - 330, Páris 10.50 - 10.60, Zürich 41.40 - 42.10, Newyork 214.00 - 215.00, London 1048 - 1054, Milánó 8.60 - 8.65.

Zürich Nyttás-Zárlat: Berlin 122.70 - 122.50, Amsterdam 207.50 - 207.05, Newyork 515.12 - 515.12, London 2503.00 - 2502.00, Páris 2510.00 - 2490.00, Milánó 2040.00 - 2033.75, Prága 1527.50 - 1527.50, Budapest 72.55 - 72.55, Belgrád 880.00 - 892.50, Bukarest 240.00 - 244.00, Varsó 99.00 - 99.00, Bécs 72.62 - 72.62.

Bukarest. Devizák: Páris 10.50, Berlin 10.50, London 10.52, Newyork 216.00, Milánó 8.50, Zürich 42.10, Bécs 31.00, Prága 6.42, Budapest 31.50.

Bukarest. Valuták: Napoleon 810, német márka 52.00, leva 1.52, török lira 115, font sterling 1055, francia frank 10.54, svájci frank 42.10, olasz lira 8.60, drachma 3.75, dinár 3.50, dollár 215.50, lengyel forint 41.25, osztrák schilling 30.55, magyar korona 32.00, cseh korona 6.45, belga frank 10.55, holland forint 84.00

SPORT

A kolozsvári teniszverseny előküzdelmei. A kolozsvári teniszverseny első napján csak kevés mérkőzést lehetett lejátszani, miután az eső miatt annyira eláztak a pályák, hogy nem lehetett rajtuk játszani. Az első nap a selejtezők során is volt alkalmunk látni pár szép küzdelmet. A legélvezetesebb játszma a Georgescu-Tirscher volt, melyet szép és élvezetes játék után Georgescu nyert meg 5-7, 6-2, 6-3 arányban. Ma csütörtökön folytatták a versenyt, melynek kiemelkedő eseménye volt a fiatal Hirsch Klárka (H) győzelme a nagyszerűen játszó Aszlán Babával szemben. Hirsch Klárka így nagy eséllyel megy tovább a versenyen. A Baumzweig fiverek nem játszó ki legjobb formájukat. Mindketten inkább szemre, mint eredményre játszanak és ezért mindketten vereséget szenvedtek.

Urnapi futballeredmények. Temesváron a WSC amatőrcsapata játszott a TMTE ellen és csak nehezen győzött 2:1 (0:1) arányban. Zombolyán a budapesti BEAC győzött 2:1 arányban a zombolyai sportklub ellen. Kolozsváron athletikai verseny volt, melyen a rossz időjárás miatt, csak közepes eredményeket értek el. Kiemelendő Russu 173 cm. magas és 6.40 m. távolugrás. Peter a 100 m. síkfutást 11.4 alatt futotta meg. Szamosújváron a szamosfalvi Aviatia győzött 1:0 arányban a Sparta felett. Budapestén az MTK 2:1 arányban győzött a DVSC felett az országos futballbajnokság középdöntőjében. Az FTC ugyancsak a középdöntőben 1:0-ra verte a szombathelyi SzAK-ot. Párisban Buenos Aires (argentínai) válogatott csapata 4:2 arányban verte a francia válogatott csapatot. Pozsony. Pozsonyi magyar válogatott - zsidó válogatott 1:1 (0:1) Bécsben tegnap Uruguay válogatott csapata játszott, azonban a mérkőzés eredményéről lapzártáig nem érkezett jelentés.

STOEVER IROGEP LEPAGE

Kérjen ajánlatot Stoever vezérképv. Lepage papírüzlettől Cluj Kolozsvár

Pályázat

A satumarei (szatmári) stqu izr. hitközségénél egy metsző előimádkozói állás töltendő be. Megkívánják pályázótól, hogy ש"ב מומחה ויר"ש jó előimádkozó legyen és konzervatív raboktól קבלות-szal birjon. Működési bizonyítványokkal és קבלות másolatokkal ellátott, életkort, családi állapotot és állampolgárságot is feltüntetendő kérvények az előjárásához nyújtandók be.

Braun Mór, hitk. titkár

Princz Armin, hitk. elnök.

Lebovits Béla

השרה ארטה כשר huscsarnok és szalámigyára Cluj, Str. G. Barițin 8. - Telefon 354.

(volt Malom-u.) Ajánlja elsőrendű szalámi gyártmányait legolcsóbb napi árban. Postai megrendeléseket pontosan eszközök. Viszonteladónak nagy árkedvezmény. Friss libaszir bármilyen mennyiségben kapható. Árjegyzék és קב"ש kívánatra ingyen.

Megnyílt! ארט. כשר Megnyílt!

legmodernebb terendezésű

szalámigyár.

Postacsomagokban is legjutányosabb árban szállít. Hechs r és árj gyez kívánatra tárkinek.

Schnabel Hermann, Cluj

Piata M. Viteazul 26.

Jégszekrények

nagy választékban kaphatók

Grünwald Jakob

bádogáru üzemében,
P. Mihai Viteazul 13.

Vasárnap egész nap nyitva!

SZABÓ JENŐ

divatkülönlegességek nagy ruházat

Cluj

Cal. Regele Ferdinand 5

f. hó 14-től

kezdődőleg 8 napig nagyszabásu

divat-kiállítás

rendez.

Vasárnap egész nap nyitva!

APRÓHIRDETÉSEK

Magyar közlésnél egy szó... apróhirdetések díja előre fizetendő

Ha jól akar nőszülni vagy férjhez menni... IDEAL házasságközvetítő iroda

Egy MÁV. 1200. gőzcséplőgép teljes felszereléssel eladó

Weiss Áron főkanonok és más lemezek, valamint VOX hangkészülékek Triska I. zongoragyáratkár

Motorok Szívógáz 20-60 HP. Benzín 4, 5, 10, 16 HP. Nyersolaj 16, 20, 40, 45 HP. Diesel 40, 50 HP. Gőzgépek félistabil 30, 40, 50, 60, 70 HP.

Jókarban levő Reisington írógép olcsón eladó

A belváros közelében megvételre kerestetik 3 szoba, konyha, fürdőszoba ház

Hölgyek figyelmébe! Mindennemű modern ajmunkák, tambourin választék, kizárólag előrendű anyagok készítése

Megnyit: שבת, פרידמן vendéglő. F. Friedman, Vizakna fürdőn. Str. Garii 2, esőrendű konyha, pontos kiszolgálás.

Hordók 1000-1500 hl. boros, hazánál, eladó, Elián cég, Cluj. Több üzlethelyiség kiadó

Jóm jelenésű, helyi piacon bevezetett fiatal újszakszámában. Sturm & Grosz, Agentur-Comision, P. M. Viteazul 34.

Jó karban levő, váltós írógépet veszünk. Cim a kiadóban.

קאנקור דיא "ערינדער" ארטה נעמינדע ווסט פיר זאמער איינע שוויגער אויף דער הוראה בענינים אונד פון דריי אנדערקאטע ארטה רבנים קבלות האט. יאהרליכעס נעמאלט 12 מ וויצען 24000 לע, 8 מער מער האלקי פרייע שאהנע וואהונג. מוקד, 10% פון דער נאבעלע אונד איינקאסטרוונג. נור בערעפענע ווערדען צו פראגע נעמאלטע אונד נור דען אקצעפטרטען דיא שפענען בעמאלט.

9021 Emanuel Weisz, präses Zerindul-Mare, jud. Arad

Kolozvárról Bucarast felé haladó gyorsvoaton egy ártás berendezést... Tengerit waggontételekben szállít

Eladó házastelék. Vétel esetén beköltözhető. Cim a kiadóban.

Centrumban fekvő, irodának vagy színternek alkalmas, tages és világos helyiség, raktárhelyiséggel, nagyon kedvező feltételek mellett, azonnal kiadó. Cim a kiadóban.

Бухдруцкери Weinstein & Friedmann, Cluj.

Férfiállapot szalma girardit és panamat a legszebben tisztít Stefan Fehér kalpimster, Cluj, Str. Memorandului No 21 (Unió u) 2187

Jég 5-600 q, hűtőkamrákkal, prompt átvételre előnyös árban eladó. Ertekezni Elián cég fiókjánál Calea Regelei Ferdinand 23 9210

Üvegmosógép, Citka-féle Phoenix és egy emeltyűs szivattyú eladó. Nef-tai Vilm. s. Bl-j. 8939

Könyvelésben jártas, 14 évig önálló volt kereskedő, román, magyar és német nyelvinással, jelenleg 5 éve vármalmi felelős és raktárosi alkalmazott. Állását változtatná bármely bizalmi állásra. Szíves megkezesést kér "Szorgalmas munkatér" jeligen a kiadóhivatalba. 9212

2 i. r. fiatalember olcsón elutastaphat. Ertekezni lehet d. u. 2-5-ig Teleki-utca 6.

Egy portálás üzlethelyiség komplett berendezéssel azonnalra átvehető. P. Mihail Viteazu (Széchenyi-tér, 39. 9214

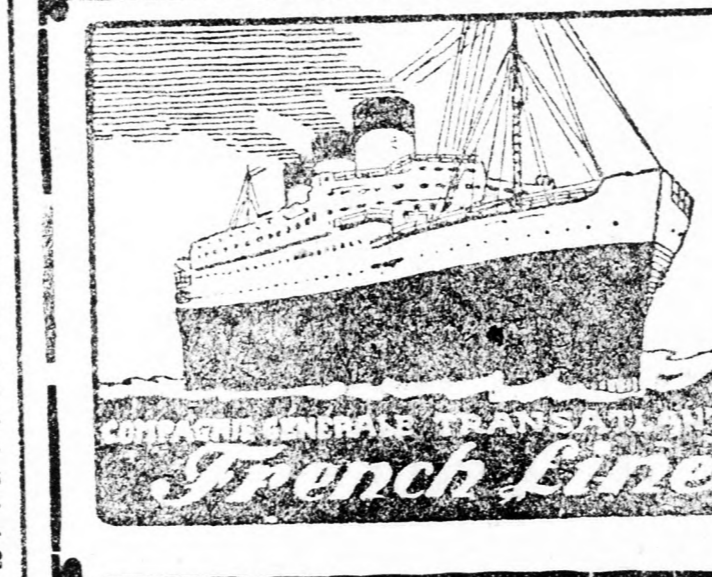
Motorokat, benzín, nyersolaj, szívógáz, 15 lóerőtől főfelé, törött állapotban is keresek készpénz mellett vételre, Elias Győző, Timisoara, Radulescu 6.

Széchenyi-tér legjobb helyén levő üzlethez, kedvező feltételek mellett társ keresetük. Cim a kiadóban.

SZÍNHÁZ - MŰVÉSZET

Az "Üvegcsipő" brassói bemutatója. Brassóbból jelentős tudósítók: A brassói Magyar Színház, Fejér Imre társulata, nagy siker mellett mutatta be a hét folyamán Molnár Ferenc "Üvegcsipő" című vígjátékát.

Macalik Alfréd képművészete. Művészek nem hasznos tulajdonsága a szerénység. Bizonyítja ezt az a képművészet, melyet Erdély egyik legkomolyabb művésze, Macalik Alfréd Kolozsváron, a Ferencendiek zárdájában rendezett meg.

A kolozsvári CZELL söröző Ursus sör világos a közönség legkedveltebb itala. Össze nem tévesztendő más gyártmányu Czell elnevezésű sörökkel, mert csak az "URSUS" elnevezésű sör az eredeti közkedvelt.

Természetes ásványvíz. Celestin Grand-Grille Hopital Vichy. Vichy-État só lúgsavas, emészthető viz házi elkészítése. Vichy-État pastillák evés után elősegítik az emésztést.

Használjunk kizárólag PLANTOL legjobb növényzsírt, mert ez tisztá, egészséges és kiadós! Főtisztelendő Fuchs Benjámint nagyváradi főbíró felügyelete alatt készült, szigoruan ortodox rituális előírás szerint. Képviselet: HARTIG & MIENZ Cluj

Magyar Színház heti műsora. Szombat: A feleségem babája. (Operett-újdoncság, előszőr. Ka. ácsnyival, Neményivel, Inassal, Leóvegyel, Tompával. Premier-bérlét 67. szám, sorozatszám 246) Vasárnap d. u. fél 4-kor: Hollandi menyecske [Mérsékelt helyárak, sorozat 247]

Select-mozgó. Szombat, június 13. LAVINA. Grandiózus dráma 7 nagy felvonás. Főszerepben az ismert kolozvári művész: Varkonyi Mihály. Urania-mozgó. Szombat, június 13. KÉKSZAKÁLL ASSZONY. Társadalmi dráma 7 felvonásban. Főszerepben Werner Krauss és Maria Leiko. Apollo-mozgó. Szombat, június 13. ATLAS. Kalandtörténet, 12 felvonásban. Főszerepben Mario Guait. Ausodia.

Mindenki a Kiszling-csillárokat bámulja. Kiszling Rudolf és Fia Román csillár- és bronzárúgyára Timisoara.

Luxusutazás - Gyorsutvonalak a francia kikötőkből: New-York - Canada, Cuba - Mexiko, Venezuela - Haiti - Antillák, Marocco - Algir - Tunisz és más kikötőkbe. Információkkal és jegyekkel szolgál: "SARNIA" S. A. Bucurest. Pasagiul Comédia Táviratcim: Transatbuc. Rador 259

A francia állam forrása: bevétel: csu-nál, hólyagfántalmaknál, cukorbetegségé, izületi fájdalomknál. kitünően használt májbántalmaknál. gyomorfájdalomknál.

Okodjunk az utáztatoktól. Vichy-État só lúgsavas, emészthető viz házi elkészítése. Vichy-État pastillák evés után elősegítik az emésztést.

Szerkesztőség kiadótivatala és nyomda. Cluj-Kolozsvár, St. Baron L. Pop. (Brassai-utca) 10. Telefon: Szerkesztőség és kiadótivatal - 977 N. Sz. - 558 Kéziratok kizárólag szerkesztőséghez juttatandók. Kéziratokat adunk vissza.

1925 június 15 Hétfő

Vissza Valami olyan történet nagyobb bécsi lap azt ez már a leghallatlanabb. Es ami rögtön maga utlásokat, amilyenek voltak. Amire ugyanis teljesen rendben van nem férhet hozzá és nyugodott, arról most a legbizonytalanabb megváltozhat, vagy a legalább is roppantul pedig az, hogy ezt nyitni nem merete meg egyik legnagyobb európai ország, amely a békekötés a legnyugatlanabb vitette a nehezen létrehozott és amely most is, amik gesének, Angliának, zavartban van. Ehely valamit egészen alacsony, valami alkusz, vagy reskedő, aláírat vele egyet a szerződő fél hadd amelynek létrejött legközelebbi pillanatban létes aktus most csu Anglia észbekapott és visszavonta. Legyenek urak, nem történt sem Mi az, amit ez a most ilyen ijedten letaminthogy a szigetország volna abba, hogy egy fliktus esetén minden egész világháború. No róla! Valóban, Briand urmetek bármerre megmozdországnál, akár Keletre vessük ezredeinket Ködüljön ujja el a Baltiseregünk jöjjön azonn egy Kitchener fuljon bennünket blokálna ne kapjanak ujra emkenyérért, királyunk húzódjék fel ujra, retlesesi csucsokra. Chambatni az urakat. O csa a Quasi d'Orsay, vis külügyminiszter ural szobába, elébe is tette el is látta a nevével. Doverig, amig átjött a hús tengeri levegőben és amikor partra száll göy, amelyet párisi Office Hughes-gépén vissza az egész! Most azután itt a megalázottan ez a r Milyen kár. Pedig ő A cseheknek megígértantban, mielőtt egyetással nézne át Sziléfrancia és angol armá is távirat ment, hogyha a legkisebb mozgohatár felől, egy m sereg karöltve Albionmánya testén keresztülszgyenben maradni. már mindenkinek elm történnék, egy perc a egész Európa. Most e donból, hogy hóhó, r mitótták el magukat Azt hisszük, igen játék volt. Abban a